

Symposium voor alle levensbeschouwelijke gemeenschappen in de gemeente Groningen 25 november 2025, House of Connections, Groningen

Noteer de datum en zegt het voort!

Waarom

In veel van onze gemeenschappen wordt zorg gevoeld over de **duurzaamheids crises** waar de wereld mee worstelt. Het gaat niet goed met klimaat, biodiversiteit en grondstoffen, en met gezondheid, rechtvaardigheid en saamhorigheid. Als welvarende landen voorzien we in onze behoeften, maar tegelijk ontnemen we medemensen en ons nageslacht hun recht op hetzelfde.

Juist in onze sector van de samenleving, waarin we holistisch denken en waarin de lange termijn alle geschiedenis en de eeuwigheid omvat, doet dit pijn. De duurzaamheids crisis **raakt aan de waardigheid van onze generatie**. Wat betekent dit voor onze eigen gemeenschap? Wat betekent het in andere levensbeschouwelijke richtingen?

We nodigen u uit voor een **goed gesprek** hierover. Wat willen we? Hoe kunnen we leren? Wat kunnen we doen?

Door wie en voor wie

Uitgenodigd is de **actieve kern** van alle ruim 50 levensbeschouwelijke gemeenschappen in de gemeente Groningen: voorgangers en pastoraal werkers, bestuurders en toezichthouder, kosters, werkgroepvoorzitters, projectleiders, adviseurs. De levensbeschouwelijke sector omvat onder andere het **christendom**, de **islam**, het **hindoeïsme**, het **boeddhisme**, het **soefisme**, de **bahá'í**, het **jodendom**, de **vrijmetselarij** en het **humanisme**.

Het symposium wordt georganiseerd door de stichting **Solidair Groningen & Drenthe**, het **Platform Religie en Levensbeschouwing Groningen** en de vereniging **Noorden Duurzaam** (zie ook verderop).

Werkvelden

Levensbeschouwelijke gemeenschappen hebben zeker zeven werkvelden van duurzaamheid:

1. **Inspiratie** - duurzaamheid in eigen inspiratiebronnen en in de wetenschap
2. **Beleid** - duurzaamheid in jaarplan, jaarverslag en communicatie
3. **Financieel** - duurzaamheid in giften, leningen, bankrelatie, contracten
4. **Gebouw** - energiegebruik, binnenklimaat, circulair bouwen, watergebruik
5. **Facilitair** - duurzaamheid in inkoop, catering, schoonmaak, beveiliging
6. **Leefstijl** – duurzaam gedrag binnen de gemeenschap, onderwijs, onderlinge hulp
7. **Missie** - als gemeenschap actief voor duurzaamheid van wijk, dorp of stad

De volgorde heeft een reden: inzet op de eerste vijf maakt de laatste twee geloofwaardig.

Gezamenlijke opdracht?

Als de hele wereld zou leven zoals wij in Nederland dan zijn meer dan drie aardes nodig om in alle behoeften te voorzien. Om dat terug te brengen naar één aarde is niet alleen politieke wil en technologische innovatie nodig, maar ook **intrinsieke motivatie**. Het werkt pas als we het willen, voor wat ons inspireert, voor onze medemensen en ons nageslacht, voor de wereld en voor onszelf.

Als levensbeschouwelijke sector (alle religieuze en filosofische stromingen en gemeenschappen) hebben we een **unieke rol** hierin, want wij voorzien een goed deel van de mensheid van diepste overtuigingen en van doelen in het leven, of helpen hen om deze zelf te vinden. Wetenschap, voorlichting, onderwijs en marketing kunnen dat niet vervangen.

Hoe zien we onze rol? Hoe ontwikkelen we ons daarin? Ook daarover gaat dit symposium. Over nieuwe samenhang in onze sector, over de **gezamenlijke opdracht**, over uitwisseling in sectorbrede verbanden voor de zeven werkvelden. Ook en vooral lokaal, zodat de lokale samenleving ziet dat het ernst is en dat we in crisistijd verschillen moeten overbruggen.

Dit symposium is het eerste in zijn soort en is dus ook een **proefproject**. We hopen te leren van elkaar en een weg te bereiden voor herhalingen in de provincie, de regio en verder.

Programma (voorlopig)

- Inloop en informatiemarkt vanaf 12.30
- Opening 13.00 door dagvoorzitter **Maarten Meijer**
- Keynote door **Erik Borgman: Onze plaats kennen - leren deelnemen aan de echte wereld**. We gedragen ons alsof wij eigenaars zijn van de wereld en ermee kunnen doen wat we willen. We geloven dat dit ons vrij maakt. Maar alles wat we nodig hebben en meer, ontvangen wij op een manier die we nooit volledig doorzien. Wij zijn deelnemers met verantwoordelijkheden en beperktheden. Dat inzien en daarnaar handelen, dat maakt vrij.
- Werkveldgesprekken
- Pauze en informatiemarkt
- Keynote door **Erin Wilson: Zorgen voor een rechtvaardige transitie: de rol van de levensbeschouwelijke sector**. Wat betekent rechtvaardigheid binnen de zeven werkvelden? Wat kan de sector doen?
- Werkveldgesprekken
- Plenaire afsluiting: terugkoppeling uit en vervolg op de werkveldgesprekken
- Informeel napraten en informatiemarkt tot 18.00

Werkveldgesprekken

Er zijn twee gespreksrondes zodat iedereen zich in twee werkvelden kan verdiepen. Elk werkveldgesprek heeft een gespreksleider. De gesprekken beginnen met een korte voorstelronde, gevolgd door vragen en uitwisseling daarover. De vragen gaan onder meer over inzichten en ervaringen van de deelnemers. De werkveldgroepen gaan bij voldoende belangstelling ook na het symposium door, als gespreksgroep of als kennisverzamelpunt voor alle gemeenschappen, en desgewenst met praktische steun vanuit de organisaties voor dit symposium.

Informatiemarkt

We nodigen diverse organisaties uit om een informatietafel te bemensen: kennisinstellingen die die ontwikkelingen in kaart brengen, netwerken en instellingen binnen de sector die tools en begeleiding aanbieden, overheden die verduurzaming van maatschappelijk vastgoed ondersteunen, milieuorganisaties en sociale initiatieven waarmee we kunnen samenwerken. Tijdens de werkveldgesprekken kunnen deze organisaties deelnemen aan een eigen gesprek. Daarin is de vraag hoe zij de rol van de levensbeschouwelijke sector zien en hoe zij daarin ondersteunend kunnen zijn.

Aanmelden

Deelname is kosteloos. Aanmelden kan via deze link: <https://shorturl.at/HXt6u>. Er is plaats voor 80 deelnemers. De doelgroep heeft voorrang. Inschrijving is verder op volgorde van aanmelding. Als het vol is houden we een wachtlijst bij.

Sprekers en organisatie

Prof. dr. Erik Borgman is een Nederlandse leken-dominicaan en emeritus hoogleraar theologie van de religie, in het bijzonder het christendom, aan de Universiteit van Tilburg. Het opiniemagazine Vrij Nederland selecteerde hem in 2008 als een van de meest scherpzinnige denkers van Nederland. Lezers van dagblad Trouw verkozen hem tot een van drie meest inspirerende theologen. Ook werd hij in 2012 uitgeroepen tot Theoloog van het jaar.

Prof. dr. Erin Wilson Erin Wilson is hoogleraar en hoofd van de faculteit Politiek en Religie aan de Faculteit Religie, Cultuur en Samenleving van de Rijksuniversiteit Groningen. Haar onderzoek richt zich op de implicaties en gevolgen van betwiste opvattingen over religie in relatie tot mensenrechten, klimaatverandering, migratie en ontwikkeling. Ze was regelmatig docent aan het NAVO Defensie College over religie en internationale veiligheid en adviseur voor diverse ministeries van Buitenlandse Zaken. Momenteel is ze hoofdonderzoeker van het JISRA-onderzoeksproject: Cross-Cultural Understandings of the Right to Freedom of Religion or Belief.

Dr. Maarten Meijer is politiek filosoof, senior onderzoeker bij Entrance, het onderzoekcentrum over energie van de Hanzehogeschool Groningen, en een veelgevraagd dagvoorzitter. Vanuit het ontwerpcollectief Studio Inscape voert Maarten middels interactief theater gesprekken over de toekomst van het landschap met verschillende gemeenschappen in Nederland.

Stichting Solidair Groningen & Drenthe: Solidair zet zich in voor maatschappelijke projecten in Groningen en Drenthe. Het gaat daarbij om het creëren van bewustwording, activering van mensen en het bieden van perspectief in persoonlijke levens en in de lokale samenleving. Wij willen graag dat mensen zich gewaardeerd voelen, tot ontplooiing komen en verantwoordelijkheid nemen. Solidair Groningen & Drenthe is opgericht in 1957, de stichting heeft een Room-Katholieke identiteit. <https://solidairgroningendrenthe.nl/>

Platform Religie en Levensbeschouwing Groningen: Het provinciaal Platform Religie en Levensbeschouwing is opgericht in 2002. Doelstelling is bevorderen van onderlinge samenwerking, respect en solidariteit tussen verschillende religieuze en levensbeschouwelijke groeperingen, maar ook tussen de burgers algemeen in Groningen. Het Platform wil, bij alle verscheidenheid die er is tussen mensen, zoeken naar wat bindt. <https://www.platform-groningen.nl/>

Vereniging Noorden Duurzaam: Noorden Duurzaam is een vereniging van overheden, bedrijven, instellingen en particulieren in Noord-Nederland. De vereniging is opgericht in 2013, doet samen met kennisinstellingen onderzoek naar brede maatschappelijke samenwerking voor duurzaamheid. Noorden duurzaam verzorgt verder lezingen en workshops en begeleidt toepassingen van *taakdemocratie* voor onder andere overheden, kennisnetwerken, ketenverduurzaming, wijkraden en burgerinitiatieven. <https://www.noordenduurzaam.nl/>

Contact

Peter Bootsma (voorzitter Noorden Duurzaam, lid van de adviesraad van Solidair Groningen en Drenthe, toezichthouder in het katholiek basisonderwijs) peter.bootsma@noordenduurzaam.nl, 06 5374 8483

